

egnahemsägaren

Medlemstidning för Egnahemsägarnas Riksförbund
- vår tidning i Ditt intresse -

NORDBYGG
2008
SID.5-6

ROSENGRENS
SKAFFERI
SID. 7

FÖRENINGSS-
SIDAN
SID. 8-9

TEKNIK &
JURIDIK
SID. 11

BYGGNADS-
VÅRD
SID. 15-17

TRÄDGÅRD
VÅRA
VÄXTZONER
SID. 20

BYGGLOV! BEHÖVER JAG DET?

SID. 21

ADVOKATFIRMAN ÅHLSTRÖM

Kostnadsfri rådgivning

Enligt avtal med Egnahemsägarna erbjuder advokatfirman kostnadsfri rådgivning till medlemmar med upp till 30 minuter per hushåll och kvartal i angelägenheter som berör fastighetsrätt.

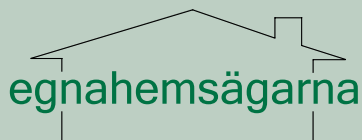
Rådgivningen sker via telefon, e-post eller fax.

För närmare detaljer om villkoren för den arvodesfria rådgivningen kontakta Egnahemsägarnas kansli eller advokatfirman.

Advokatfirman Max Ahlström AB
Köpmangatan 3
722 15 Västerås

Telefonnr: 021 - 14 34 00
Faxnr: 021 - 18 77 00
E-post: max.ahlstrom@telia.com

- Fastighetsrätt, hyresrätt, affärsjuridik, varumärkesrätt, entreprenadjuridik, skadeståndsrätt, brottmål och familjerätt -

EGNAHEMSÄGARNAS RIKSFÖRBUND

MIN HUSSE ÄR MEDLEM I EGNAHEMSÄGARNA!

ÄR DIN?

OM INTE, BE HONOM KONTAKTA KANSLIET
ELLER GÅ IN PÅ HEMSIDAN OCH ANMÄLA SIG.

TEL 019 - 24 65 20

HEMSIDA: www.egnahemsagarna.se

Inledare

Hej

Sommaren går mot höst igen och vi får se fram emot den fina perioden av klara sensommandagar som september brukar bjuda på. Frukt och bär ska skördas och huset ses över inför den kallare perioden.

I detta nummer av Egnahemsägaren finns mycket läsvärt. Reportage från mässan Nordbygg, artikel om byggnadsvård, teknikartiklar, rapport från förbundets hjälp till medlemmar, sammanställning över bygglovskrav mm. Det bör finnas något för alla med hus och byggnation som intresse. Kontakta oss gärna om hur du tycker tidningen motsvarar dina förväntningar. Tidningen är vårt gemensamma forum och den ska vi använda för att få ut vårt budskap.

I tidningen finns en artikel om så kallade passivhus. Passivhus är rejält isolerade, täta hus som kräver minimalt med extra energi för att hållas varma. Ett bra exempel på att det går att utveckla vårt boende mot hållbar utveckling med mindre resursbehov utan avkall på komfort. Hållbar utveckling är ett återkommande begrepp nu för tiden. Det står för att vi inte ska förbruka mer av jordens resurser än vi kan återskapa. Det ska alltså finnas jämvikt mellan utsläpp och jordens förmåga att återskapa samtidigt som våra behov ska kunna tillgodoses. Jämvikt och behov i balans kräver insikt från de som ska besluta om samhällets utveckling. Att tillfredsställa kortsiktiga behov för att vinna politiska poäng borde inte få löna sig. Vi har ett ansvar genom att rösta på dem som vågar ta ställning för vår gemensamma framtid och värna om ett gott samhälle i jämvikt. I förbundet värnar vi om det goda boendet.

Alla läsare tillönskas en varm fin höst.

Bengt Rasmusson

**Fuchs Juridiska Byrå har ingått centralt
samarbetsavtal med Egnahemsägarnas Riksförbund,
vilket innebär att medlemmarna erbjuds rabatt på
juridisk hjälp.**

Stefan Fuchs har i dag egen juridisk byrå på Öland och i Örebro. Han har tidigare arbetat som kommunjurist med bred erfarenhet från förvaltningsrättsliga uppdrag inom statlig och kommunal myndighetsutövning. Stefan Fuchs har som jurist specialiserat sig inom fastighetsrätt och avtalsrätt och bistår nu Egnahemsägarnas Riksförbunds medlemmar i juridiska frågor kring deras fastighetsinnehav, försäljning, upprättande av avtal eller text tvister. Medlemmar får nu 10% på hela faktureringen. Den första konsultationen där ärendet presenteras upp till maximalt en halvtimme är även kostnadsfri.

Tjänsten förmedlas via kansliet

Skriv till experterna

Våra experter hjälper dig att få svar på frågor om ditt boende.

Du kan skriva, maila eller ringa in din fråga, så hjälper vi på kansliet dig vidare. Du har som medlem i Egnahemsägarna tillgång till både teknisk och juridisk support, med frågor som rör ditt boende.

NUMMER 2 2008

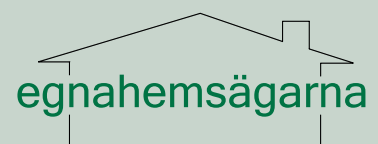
egnahemsägaren
är en medlemstidning för
Egnahemsägarnas Riksförbund
ISSN 1653-0411

Ansvarig utgivare:
Bengt Rasmusson, 019-24 65 20
kansli@egnahemsagarna.se

Redaktör:
Anders Lampinen, 019-24 65 20,
anders@egnahemsagarna.se

Kansli:
Anders Lampinen, 019-24 65 20
kansli@egnahemsagarna.se

Tryck:
AB Kontorsrutin, Örebro

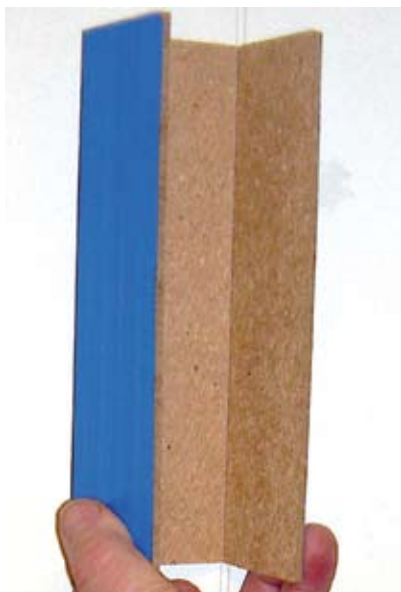

Egnahemsägarnas Riksförbund
Box 9050
700 09 Örebro
Besök: Mosåsvägen 18, Örebro
Tel: 019-24 65 20
E-post: kansli@egnahemsagarna.se
www.egnahemsagarna.se
PlusGiro: 24 32 22-7

NYHETER OCH BOKTIPS

Masonite Kompakt Innerväggregel

En nyhet för oss som vill spara tid och utrymme, när vi bygger innerväggar. Regeln levereras i rätt längd packat på pall. Eftersom den är vikbar så ryms hela våningsplan på en pall. Regeln är producerad av miljövänlig Masonite och de vikbara sidorna är sammanfogade med hållbar väv. Produkten ger en lätt infästning och ett enkelt montage av skivmaterialet till själva väggen.

Masonite – trä som gjorts bättre Masonite är trä och vatten. Naturligt miljövänligt men samtidigt förädlat genom den unika tillverkningsmetoden där träet sprängs till fibrer under hög temperatur. Masonite få

inte förväxlas med andra fabrikat av träfiberskivor eller spånskivor.

Boktips: Husets Abc

Har du eget hus? Då vet du säkert att det kan vara svårt att själv lösa de problem som uppstår ibland. Boken är skriven av Per Hemgren och Henrik Wannfors.

Här behandlas det mesta i hemmet, som material, konstruktioner och olika sorters installationer. Dessutom tar man upp hur olika saker i hemmet sköts, rengörs och underhålls på bästa sätt. Boken är på drygt 400 sidor och kostar cirka 250 kronor.

Här hittar du boken: www.bokus.com/cgi-bin/more_book_info.cgi?ISBN=9153422996

levereras i stående utförande, men som beställningsvara kan den även fås liggande. Panelens "trästruktur" gör den svår att skilja från en vanlig träfasad, fast den stora skillnaden ligger i underhållet där Kaycanpanelen håller sig fräsch år efter år. Inget mögel eller grönalger fäster på panelen.

Vi har valt panelfärger som passar väl in på svenska husfasader. Panelerna säljs tillsammans med alla nödvändiga lister och tillbehör som kan behövas för att få en perfekt och komplett fasadinstallation.

Källa: www.allox.se/kaycan

Glöm sprickor och färgflagnig!

steni terra sockelskiva monteras som luftad sockel.

Detta ger klara fördelar:

- Sockeln håller sig torr
- Frostsprängningar samt mögelanvisningar upphör
- Sockelns isolationsförmåga förbättras

Mer information hittar du här: www.steni.se

Innovativ fasadpanel med perfekt passform

- FÖR EN ENKEL, BILLIG OCH UNDERHÅLLSFRI FASAD...

Kanadensiska Kaycan har tillverkat fasadpaneler i över 30 år. Panelen är helt väderbeständig och passar perfekt för vårt Nordiska klimat. Kaycan har levererat fasad till miljoner av nöjda husägare och är en av Nord Amerikas största leverantörer av PVC-fasad. Materialet är lättarbetat och den händig hemmabyggaren kan själv klä om sitt hus.

För den svenska marknaden har vi valt Kaycan's "Timberlake Series". Den

NORDBYGG

Nordbygg har blivit den stora mötesplatsen för bygg- och VVS-branschens beställare, ingenjörer och installatörer, arkitekter och tekniker, fastighetsägare och många andra. Nordbygg, som arrangeras vartannat år, har de senaste evenemangen haft 800 utställare och besökarantalet har tangerat 60.000 personer. Mässan pågår under 3 dagar.

Eldorado, ja jag hittar inget bättre ord för årets Nordbygg som gick av stapeln på Stockholms mässan i Älvsjö. 800 utställare i 3 jättestora hallar och innehållet från alla utställare måste ha tillfredställt de flesta besökare, som håller på med byggnation och VVS av något slag. Bara en sådan tanke, om att stanna till vid varje monter i en minut, så får du ta dig fram i mässhallarna i dryga 13 timmar! Phu! Helt klart behövs en strategi för vad du vill ta del av och för min del fick miljö, trämaterial och nyheter styra en mycket intressant dag på mässan.

Nyhet och trämaterial är bland annat Masonite's innervägsregel, mer om den återfinns du på sidan 4 "Nyheter och boktips". Den stora fördelen är att den är väldigt lätt och kan vikas ihop, vilket ju gör den mycket smidig att transportera, även i större mängder.

ByggMax och deras nya isolering ISO-Soft

Mer nyheter är ByggMax's isolering, den heter ISO-soft och innehåller 50 % återvunnet glas och är certifierad med EgoLogo. Den här certifieringen innebär att produkten tillverkas enligt, eller är bättre än fastslagna riktvärden ur miljöaspekt, samtidigt som ISO-soft i sig medverkar till att förbättra miljön. Vid tillverkningen används en mindre energikrävande process än vanligt och korrekt installerad sparar isoleringen flera gånger den energimängd som användes vid tillverkningen. Produkten kliar mindre, dammar inte och luktar mindre.

Vilken tur, äntligen en ledig plats att vila på

När man tagit sig runt i utställningshallarna ett första varv och benen börjar kännas lite tunga, börjar man febrilt att leta efter en plats för vila, som ni förstår så var det inte så lätt den här dagen. Jag tror att det var cirka 19000 besökare och det verkade som de flesta blev trötta samtidigt. Efter en stunds sittpaus på en stenmur utanför mässhallarna, gick jag in för att titta och lyssna på någon utav prisutdelningarna inom

branschen. Dessa var några av dem som fick uppskattning för sitt arbete.

Stora Inneklimatpriset gick till Swegon AB. Stora Inneklimatpriset instiftades 2001 av Slussen Building Services i samarbete med VVS Tekniska Föreningen, Svensk Ventilation och Svenska Kyltekniska Föreningen.

Årets Miljöprofil blev Rolf Kling. Årets Miljöprofil delas ut till en person som är verksam i Sverige och har arbetat med miljöfrågor i minst två år. Bakom priset, som delades ut för sjätte gången, står VVS Tekniska Föreningen och VVS-tidningen Energi & Miljö.

Glaspriset - Glasbranschens pris tilldelades Stockholmsmässan för glasfasaden på det intilliggande Rica Talk Hotel.

Helgjutet - Svenska Fabriksbetongföreningens pris till byggnadsverk i plattsjuten betong tilldelades Henning Larsen Architects för Uppsala Konsert och Kongress hall.

Prisutdelare var Janna Valik, generaldirektör på Boverket

Förutom de som är nämnda ovan så avgjordes Riksfinalen i Future City 2007/2008 på Nordbyggmässan. Future City är tävlingen för framtidens samhällsbyggare där deltagarna är ungdomar i årskurs 6 till 9. Här återfanns ett flertal vinnare i olika kategorier

fortsättning på nästa sida

SVENSK INNEMILJÖ

Bakom Svensk Innemiljö står VVS Företagen, Svensk Ventilation och Kylentreprenörernas förening.

Syftet är att öka energikunskapen och höja kompetensen inom installationsbranschen för att uppnå en lägre energianvändning, bättre inomklimat och minskad miljöbelastning.

Svensk Innemiljö hade en egen monter där den nya sammanslutningen presenterades tillsammans med ett flertal gemensamma aktiviteter. Stort fokus sätts på utbildning och information inom energieffektivisering vilket mycket handlar om att reglera temperatur, luft, kyla och belysning.

Svensk Innemiljö stod också som arrangör av en fullspäckad seminariedag på temat Energieffektivisering på Nordbyggs öppningsdag. Här återfanns en lång rad namnkunniga föreläsare med bl.a. Terry Townsend, president i ASHRAE, som var den som väckte Al Gores klimatintresse.

Smarta trappan

Den här trappan var något som väckte mitt intresse, först såg jag den bara i helt nerfällt läge och tyckte väl att det inte var så märkvärdigt, hissar med planläge finns det väl hur många som helst. Jag fick en broschyr i min hand och då såg jag ju finessen med den. Ett i mitt tycke jättebra alternativ till vanliga trap-

por, kanske framför allt vid affärer, kommunala inrättningar med flera ställen, så att även handikappade kan ta sig in och ut på ett smidigt sätt.

Trappsteg och handledare kan fås i tio olika standardmaterial; t ex björk, ek, körsbär, teak eller grålackerad alu/stål. FlexStep kan användas såväl inomhus som utomhus. Manövrering sker med hålldon, fast installerat eller fjärrmanövrering. Automatisk återgång till trappläge efter lyftning/sänkning. Övre grind finns som tillval. Antal trappsteg kan varieras mellan 3 och 6 steg.

På utsidan av gången där FlexStep höll till, pågick en tävling i kakelsättning, det var tydligen några ungdomar från olika utbildningar inom området. Det var fascinerande att stå där en stund och beundra deras arbete, de var duktiga tycker jag.

Naturligtvis var det åtskilligt mer av intresse och det som är självupplevt är alltid vanskligt att återge på ett bra sätt. Här följer i alla fall

några bilder till på andra monterar som fick min uppmärksamhet.

Snyggt, badkar helt i trä

Ville man inte promenera horisontalt, så gick bra att göra det vertikalt också

Istället för att måla och tapetsera

Tina Ahlin stod för underhållningen

Örtsommaren 2008

Så kom denna ljuva sommar till oss ännu en gång, nu i juli är det medelhavsvärme hos mig på västkusten. Det började bra med en tidig vår och härlig försommar, dessutom hade vi ju inte någon vinter att tala om, bra för de flesta växterna men den varma vintern innebar också att vi tyvärr fått en riktig fästingsommar, i alla fall i Örebrotrakten.

Med den tidiga försommarvärmerna kom ju som ett brev på posten också torkan, vilken ställde till problem för en hel del örter, lavendeln, oreganon, timjan och salvian klarade sig fint, men i Karlsunds örtagård såg framför allt pepparmyntan och den franska dragonen hemskt taniga och ynkliga ut. Tråkigt tycker jag som de senaste åren skördat massor av fin dragon som jag gjort mitt favoritsalt av, det "Franska dragonsaltet" som är ett måste för mig på sommaren framförallt till färskpotatisen och sommarens alla sallader.

Myntan har jag börjat använda mer och mer för varje år, ibland tar det tid att upptäcka hur man skall använda sina örtekryddor, myntan har för mig blivit mer och mer användbar, därför är det tråkigt att den mått så dåligt av torkan, men som tur är så har jag ett "reservlager" hemma i min egen trädgård, en odlig som min man till sin förtret har gjort och som är gigantisk i år. Ni vet det brukar ju inte vara något problem att odla mynta, snarare är problemet att bli av med dem, eller att förhindra att de tar över hela odlingen.

Det började med att min man fick för

sig att vi skulle ha en stor odlingsruta, stor i förhållande till vår relativt lilla tomt, i rutan skulle allt odlas, potatis, blommor, örter, sparris i en härlig blandning. Ungefär som i ett engelskt designat trädgårdsmagasin, en härlig färgstark mittpunkt i trädgården som alla skulle imponeras av.

Första året orkade han inte gräva så långt, snart började det växa mällor och annat ogräs som fick riktig fart året efter. När han senare på sommaren fortsatte sitt projekt sa grannen (en ung kille som mest är intresserad av bilar) skall du verkligen gräva upp hela den fina rabatten! Och visst kan mällor & nässlor vara vackert, men det var inte riktigt det vi tänkt oss.

Till slut fick han fason på fyrkanten och vi började plantera och organisera växterna i härliga mönster, för att kunna rensa lade han ut vackra öländska kalkstensplattor. En liten myntaplanta måste vi ha med tänkte jag och lovade att gräva upp den varje vår, beskära den och inte låta den ta över, precis som jag lär ut på alla våra örtkurser. Året därpå blev odlingen perfekt, då kom han också på att i anslutning till landet kunde vi lägga komposten, så blev det inte så långt att slänga rensat, och lätt att gräva om och lägga ut på odlingen.

Sagt och gjort en härlig kompostkulle växte snabbt upp precis bredvid myntan. Sen gick det som det gick i de flesta optimistiska odlingsfamiljer, det kom så mycket emellan, jobb, barn och barnbarn, fester och andra åtaganden, så landet växte igen mer och mer, vi tog ett ryck förra året och det såg ganska ok ut, men någon uppgrävning av myntorna hanns inte med.

I år är myntaodlingen gigantisk, helt fantastisk och ståtlig, så vill du ha en stor mynta odling anlägg en komposthög intill! Många goda myntadrinkar och sallader, kakor

har det blivit, det enda problemet är att myntan tagit över halva landet. I våras började vi vår kamp med att gräva bort allt, jag har kommit på en ny idé, vi kom halvvägs, tänker ta tag i grävningen i höst igen när det blir svalare. Fram till dess njuter vi av mynta i alla former. Här kommer ett läckert recept på en god mynta sallad som passar bra till grillat.

Melonsallad med mynta

- ½ vattenmelon
- 1 cantaloupemelon eller honungsmelon
- Nötter av olika slag, pistage, jordnötter
- Ganska mycket hackad färsk mynta
- ½ citron
- Ett par msk olivolja
- Salt och peppar

Skala och kärna ur melonerna och skär dem i kuber. Grovhacka nötterna och hacka eller riv ner myntan, pressa över citronsaften och ringla över olivoljan, smaka av med salt och peppar.

fortsättning på sidan 14

På besök i Hagfors

En solig vårdag var ordförande Rolf Olsson och jag själv, Anders Lampinen på ett besök i Hagfors. Syftet med resan var att göra ett besök hos K-G Carlsson, som bor på en 1700-tals gård i Sunnemo, men även att träffa styrelsen för Hagfors Egnahemsförening och deras medlemmar.

Innan själva styrelsemötet, fick vår ordförande Rolf Olsson möjlighet att hålla ett litet anförande om riksförbundet och Rolf redogjorde för en hel del pågående ärenden inom förbundet och det var ju en utav anledningarna att vi besökte Hagfors, nämligen ärendet hos K-G Carlsson i Sunnemo.

bilar (dispens är sökt för ytterligare 20 ton), på en väldigt smal och dålig väg. Eftersom vägen i längden inte har stoppat för dessa tunga fordon, har det "stora skogsbolaget" gjort en förstärkning av vägsträckan, varpå K-G's närmaste bygge/uthus/loge hamnat cirka 25-30 centimeter "under" vägen.

Bilden: styrelsen i Hagfors fr.v., Gunnar Bratt ledamot, Göte Ax kassör, Leif Sundström ordförande, Bengt Hardner ledamot, Roland Ek Sekreterare, Bo Johansson ledamot. På den tomma stolen återfanns senare, Göte Nilsson ledamot och materialförvaltare.

Visserligen är en plastfolie lagd emot nämnda uthus, men det är på inget sätt helt skyddande emot att sakta men säkert gå mot att bli helt förstört. Det finns naturligtvis mycket mer att säga om det här ärendet, bland annat K-G's alla skrivelser och kontakter med berörda parter för att få till stånd en annan dragning av vägen för dessa tunga timmerbilar. Egnahemsägarna följer utvecklingen av detta och kommer säkert att återkomma till ärendet vid annat tillfälle.

Innan vår hemfärd mot Örebro och Arboga, blev vi bjudna på en utomordentligt god förtäring, i form av smörgåstårter och dryck.

Bilden: K-G Carlsson i samtal med Egnahemsägarnas ordförande Rolf Olsson

Hos K-G i Sunnemo fick vi en intressant inblick i och beskrivning av ett problem i området. Närlandskapet med ytterligare några gårdar är kulturklassat och skall därför inte förstöras eller ändras hur som helst. Rakt igenom det här området kör det "stora skogsbolaget" med sina 60-ton tunga timmer-

På bilden syns tydligt den nivåskillnad som blivit, efter höjningen av den smala vägen i kulturlandskapet. Det är en skillnad på ca. 30 cm. där den här gamla byggnaden är "inbyggd" i vägbanan. Fortsättning följer.

Bräcke Egnahemsförening, Göteborg

Bräcke Egnahemsförening bildades redan 1927 och har som ledstjärna att verka för trivsel och ökad gemenskap inom föreningen. I gemensamma frågor försöker vi påverka kommun och stadsdelsnämnd. Styrelsen träffas ca 5 gånger om året och följer upp aktuella ärenden.

Det finns alltid önskemål från medlemmarna som vi försöker att förverkliga. Här är några exempel:

Genom att vi anslutit oss till riksförbundet Egnahemsägarna har våra medlemmar tillgång till rabatter och rådgivning. Upprustning av lekplatserna på Prebendegatan och Södra Sälöfjordsgatan.

Flera aktioner har gjorts (tillsammans med Folkbibliotekens vänner) för att rädda kvar Kyrkbyns bibliotek vilket hittills lyckats trots att nedläggningarna redan var mer eller mindre beslutade.

Genom att skicka skrivelser till kommunen har vi försökt påskynda städning av gemensamma ytor. T.ex nedanför Bräckskolan

Grannsamverkan.

Egen hemsida.

Barnfest

De angivna punkterna är endast ett litet urval av ärenden som föreningen arbetat och arbetar med. Kontakta gärna styrelsen med förslag på ärende att behandla.

Bengt Rasmusson, Ordf Bräcke Egnahemsförening. Email: bengt.rasmusson@gmail.com, Mobil: 070 379 2151

Äldre bild från området i Göteborg

RABATT/FÖRMÅNSLISTOR FÖR SKINNSKATTEBERG, VÄSTERÅS OCH ÖREBRO LÄN.

Om inget annat anges på vår hemsida eller i nästa nummer av Egnahemsägaren, så gäller de tidigare utskickade listorna.

För Örebro län gäller att Statoil utgår. I Skinnskatteberg utgår Hedins Västanfors AB.

Energireglerna skärps för eluppvärmda hus

Kraven på energihushållning skärps nu för nya byggnader som använder elenergi för uppvärmning. Redan tidigare har strängare krav gällt för direktverkande elvärme, nu innefattas alla nya byggnader som använder elenergi för uppvärmning och kylning oavsett typ av elvärme, elpanna, el-golvvärme och värmepump.

Grunden för skärpningen är regeringens proposition 2005/06:145 "Nationellt program för energieffektivisering och energismart byggande" (mars 2006). Boverket tog fram ett förslag på kompletterande föreskrifter om elvärmda nya byggnader till avsnitt 9 i Boverkets byggregler (BBR) som skickades ut på remiss i juni månad 2006.

Förordningsändringen trädde ikraft 1 april 2008. Till denna behövs tillämpningsföreskrifter från Boverket. Dessa kommer att vara något förändrade jämfört med förslaget från 2006. Arbetet med föreskrifterna pågår för fullt. Om föreskrifterna skickas på remiss kommer de att kunna vara klara vid årsskiftet, annars kan de vara klara i oktober. En EU-anmälan är nödvändig och tar minst 4 månader.

Pressmeddelande
Konsumentverket/KO

Bättre skydd mot höga telefonräkningar

Från och med 1 juli ska alla abonnenter kostnadsfritt kunna välja två

olika spärjtjänster till sitt telefonabonnemang för att enklare kunna kontrollera sina telefonkostnader.

Den ena tjänsten innebär att abonnenter ska kunna spärra sitt abonnemang mot uppringning av vissa nummer och samtal. Den andra tjänsten innebär att ett abonnemang ska spärras om räkningen överskrider en kreditgräns som abonnenten har bestämt.

Genom lagändringen får konsumenterna och andra slutanvändare bättre möjligheter att kontrollera sina telefonkostnader.

Reglerna gäller för både fast telefoni och mobil telefoni. Konsumentverket anser dock att konsumenter bör kunna kontrollera sina kostnader på samma sätt även för andra elektroniska kommunikationstjänster, som mobilt Internet. Det skriver myndigheten tillsammans med Post- och telestyrelsen, PTS, i en skrivelse till regeringen och föreslår att reglerna ska ändras från att gälla för allmänt tillgängliga telefonitjänster till allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster.

KO stämmer försäkringsbolag

Försäkringsbolaget GAR-BO Försäkring AB använder sig av avtalsvillkor som är oskäliga mot konsumenterna. Det anser Konsumentombudsmannen som nu stämmer bolaget i Marknadsdomstolen.

GAR-BO Försäkring AB säljer bygg-

försäkringar och färdigställandeförsäkringar för småhus. Det här är försäkringar som alla konsumenterna som låter bygga småhus måste ha.

KO har granskat försäkringsbolagets avtalsvillkor och funnit att de strider mot avtalsvillkorlagen på tre punkter.

För det första förbehåller sig bolaget rätten att godkänna besiktningsman när arbetet är utfört. Detta strider mot konsumenttjänstlagen, menar KO. Enligt konsumenttjänstlagen framgår det tydligt att det i första hand är konsumenten som ska utse en besiktningsman.

Vidare använder sig GAR-BO av formuleringar i sina avtalsvillkor som ger intrycket att det inte är möjligt att komplettera försäkringen med tillägg eller ändringsarbeten som inte avtalats skriftligen.

Detta saknar, enligt KO, stöd i lagen.

Konsumentombudsmannen reagerar också mot ett annat villkor som skapar intrycket att konsumenten inte har någon rätt till ersättning om de entreprenörer som man anlitat gör avsteg från gällande byggnormer. Även det villkoret är oskäligt, enligt KO.

Konsumentombudsmannen vill nu få saken prövad i Marknadsdomstolen.

Pressmeddelande
Konsumentverket/KO

TEKNIK & JURIDIK

ÄRENDEN, PÅGÅENDE OCH AVSLUTADE

Norrköping. Slutbesiktningsprotokoll. Ommålning av plåttak skall utföras.

Karlskoga. Vattenläckage på grund av trasigt avloppsrör, kan vara dolt fel.

Karlskoga. Förstört altangolv på grund av översvämning. Försäkringsbolag är inkopplat

Norrköping. Medlem önskar hjälp med överklagan mot en nybyggnation av fängelse. Medlemmen har råd och tips om vad han bör fråga efter, i kontakt med kommunen. Ett samråds förfarande har kommit till stånd med kommunen.

Hagfors. Ett antal frågor angående en felaktigt anlagd väg. Ärendet finns delvis beskrivet på Föreningsidan.

Årjäng. Problem med Älvsjöhus. Konsultfirma är anlita för en ny besiktning. Ärendet är överlämnat till jurist Charlotte Lagersten.

Sköllersta, Örebro län. Kommunen har felaktigt avverkat ett antal träd på medlemmens mark. Kommunen och medlemmen har kommit överens om en uppgörelse.

Karlskoga. Fråga om användning av plastfolie vid tilläggsisolering underifrån.. Medlemmen är tillrådd att använda fuktspärr. I annat ärende

har samma medlem fått råd om att skriva till kommunen angående störande belysning och brist på samråd.

Örebro. Hus med kryppgrund. Mögelproblem inomhus orsakat av tidigare mögel i kryppgrunden. Medlemmen har haft kontakt med firma som använder Ozon vid sanering. Medlemmen är mycket nöjd med saneringen som är utförd.

Kumla, Örebro län. Rörmokarräkning i samband med vattenskada. Medlemmen tycker räkningen är "saftig"

och rådd att ta en ny kontakt med entreprenören för en korrigerig av räkningen. Om de inte kan komma överens, skall medlemmen återkomma.

Örebro. Problem med markhöjning på vintern, mellan borrhål för bergvärme och husvägg. Åtgärden bör vara att göra en bättre isolering av rören.

EON backar. Medlem slipper betala avgrävd elledning.

Fuchs Juridiska Byrå har företrätt en medlem på Öland som i samband med ett grävprojekt på den egna marken grävt av en matarkabel till grannfastigheten. Då utsättning av

bl.a. elledningen ej begärts av EON i detta fall, så är oftast utgångspunkten att man får anses skadeståndsskyldig för den uppkomna skadan.

Medlemmen har via sitt ombud juristen Stefan Fuchs dock framfört att EON bör i detta fall stå för den uppkomna skadan, sedan det visat sig att medlemmens vetskap om var matarledningen skulle gå, visat sig stämma med EON:s egnaritningar och att ej servitut eller annat avtal säger något annat.

EON eller av dem anlita entreprenör har i detta fall genat till grannfastigheten genom att delvis samlägga elledningen in till fastigheten som till grannen. Detta har aldrig markerats rätt varför Fuchs drivit linjen att EON bör i detta fall stå för följdkostnaden av felaktig markering. Detta har EON:s jurist nu gått med på, men villkorat detta med att man då ej får ställa krav på ersättning för ombudskostnaden.

Att EON tar hela kostnaden för avgrävningen har medlemmen godtagit, medan ombudet Fuchs bestridit kravet på att ej ombudskostnader får krävas. Efter att Stefan Fuchs ansett detta vara två separata frågor och att det dessutom varit nödvändigt med juristhjälp för att uppnå utgången, så har EON även gått med på att ersätta medlemmen även för juristkostnaden.

På så sätt kommer Egnahemsägarnas medlem på Öland undan både begärd ersättning för kabellagningen, som även kostnaden för att få hjälp med detta ärende.

FUCHS JURIDISKA BYRÅ HAR INGÅTT CENTRALT SAMARBETSAVTAL MED EGNAHEMSÄGARNAS RIKSFÖRBUND, VILKET INNEBÄR ATT MEDLEMMARNA ERBJUDS RABATT PÅ JURIDISK HJÄLP.

Golvbelysning Eyeleds - nu också Powereye och Coloreye

Golvbelysning Eyeleds är en dekorativ och funktionell belysning som baseras på LED-teknik. Powereye är en spotbelysning med dioder, en lite starkare belysning än vanliga Eyeleds. Powereye finns i 2 olika utföranden, en helt öppen 360 graders och en halvstängd lampa. Montera dem i hyllor och skåp, i trappor och korridorer eller varför inte belysa en fondvägg med lampor i golvsöckeln.

Coloreye är en LED-lampa som kan skifta nyanser eller ha en bestående färg eller tom blinka i olika färger. Den bygger på RGB-blandning av färger så att med hjälp av röd, grön och blå diod så kan man få fram en stor mängd olika nyanser.

Eyeleds knappa inbyggnadsdjup möjliggör montering på väggar, golvsöcklar, i tak eller på trappan, tre stycken lysdioder i ett hölje som endast kräver 6,5 mm monteringsdjup. Varje armaturs elförbrukning uppgår till 0,3W och lysdioderna har en livslängd på upp till 11 år.

Den solida konstruktionen är designad att stå emot intensiv användning och lamporna är dammsäkra och vattenbeständiga i enlighet med IP67. Ytbehandlingen gör dem rep- och stötsäkra, egenskaper som gör dem lämpliga för såväl inomhus- som utomhusmontage.

<http://www.eyeleds.com/>

12,7 TWh förnybar el genom elcertifikatsystemet år 2007

Under år 2007 producerades 12,7 TWh förnybar el inom elcertifikatsystemet. Det motsvarar årsförbrukningen hos cirka en halv miljon eluppvärmda villor. Biobränslen dominerar elproduktionen inom systemet. Men vindkraften ökar mest, med 45 procent i jämförelse med år 2006, från 0,988 TWh till 1,43 TWh.

Resultatet på 12,7 TWh år 2007 är i takt med riksdagens målsättning om en ökning av elproduktionen från förnybara energikällor med 17 TWh mellan åren 2002 och 2016. Hittills har den förnybara elproduktionen i Sverige ökat med 6,2 TWh sedan år 2002. Sedan elcertifikatsystemets start i maj 2003 har det byggts cirka 400 nya anläggningar med en förväntad produktion av förnybar el på omkring 2,1 TWh per år. - Dessa anläggningar börjar nu ge ett väsentligt bidrag till produktionen av förnybar el i Sverige, säger Mattias Eriksson, enhetschef på Energimyndigheten.

Torv räknas inte som ett förnybart bränsle, men ingår i elcertifikatsystemet. Inklusive torv producerades 13,3 TWh el inom elcertifikatsystemet 2007. Elproduktion från biobränslen fick 68,3 % av alla tilldelade elcertifikat, vatten 16,5 %, vind 10,8 % och torv 4,4 %

Mängden kvotpliktig el inom elcertifikatsystemet uppgick år 2007 till 96 TWh. För 2007 års kvotplikt annullerades 99,8 % av alla elcertifikaten.

Vi är nöjda med uppfyllnaden på 99,8 %. Nya regler för elintensiva företag och många nya företag inom systemet gjorde att vi var oroliga för att uppfyllnaden skulle bli lägre, säger Mattias Eriksson.

Totalt 843 företag berördes av årets annullering. Ett tjugotal företag har ännu inte lämnat in sin deklaration. Dessa företag får en kvotpliktsavgift på 318 kronor per saknat elcertifikat. Den totala kvotpliktsavgiften för år 2007 förväntas uppgå till drygt 8 miljoner kronor.

STORA KLIMATDAGEN I ÖREBRO

Ett samarbete arrangerat av Regionförbundet Örebro, Örebro Promotion och Örebro Kommun. Tord Andersson, ordförande i Örebro Promotion hälsade alla deltagarna hjärtligt välkomna till klimatdagen, som han hoppades skulle bli en givande och intressant dag. På dagsprogrammet står föreläsningar och grupp diskussioner om vårt klimat.

Först ut att hålla ett föredrag var Göran Gennvi från Tällberg Advisors. Han talade om detta som vår tids definerade utmaning. Göran konstaterade att i mångt och mycket så är det tyvärr "business as usual". Det behövs ett förenat arbete för att komma till rätta med föroreningarna i luften vi andas, alla måste vara med gräsrotter, organisationer, politiker och näringsliv. Den globala uppvärmningen är ett faktum och är direkt kopplad till mänsklig aktivitet.. Vinnaren är alltid den som ser det oundvikliga och vågar agera efter den insikten.

Oren Lyons, professor vid Buffalo University och indianhövding från Onondagastammen

Professor Oren Lyons är en välkänd representant för de amerikanska indianernas visdom. Hövding Lyons har erhållit en rad hedersomnämningar och är eftertraktad i hela världen som föreläsare och har länge varit anlitad av FN i olika sammanhang. Det var en inspirerande och populär föreläsning han höll på klimatdagen i Örebro.

Oren Lyons varnar för en accelererande klimatkris.

Nu uppmanar han oss alla att göra något åt det innan det är för sent.

- Ni måste ta kontroll över ert eget öde, säger professorn till oss alla som är åhörare under klimatdagen. Han beskriver klimathotet som en omvänd explosion. Den startar långsamt och sedan accelererar det allt fortare och görs ingenting så är vi snart framme vid "the tipping point". Med "tipping point" menar han, då har vi nått gränsen där vi själva kan påverka klimatet till det bättre. Efter det tar naturen över och det blir skoningslöst för oss alla som lever och verkar här på jorden. Vi måste ta kontrollen och börja att vårda vår jord, för annars kommer det inte finnas någon jord att bo på för kommande generationer. Vi måste sluta profitera på våra barn och barnbarns framtid.

En utav Oren Lyons slut kommentarer var "the bottom line is money", det vill säga det är de kommersiella intressena som styr och de intressena måste ändras för att mänskligheten skall komma till rätta med klimat förändringarna. Människor världen över måste gå samman och arbeta mot ett gemensamt mål.

Efter professor Lyons tal, var det dags för gruppdiskussioner. I min grupp var de flesta engagerade i miljö arbetet inom kommun, landsting eller näringslivet. En och en fick vi ge en kort presentation av vilka vi var, vad vi arbetade med och vad vi eventuellt gjorde som kunde vara ett bidrag för en minskad klimat påverkan. Samtliga i gruppen hade något positivt att framföra och en hel del arbeten var igång för att ytterligare minska energi användningen till exempel. Sverige och svenskar är miljömedvetna och många gör också någonting åt det, men görs det tillräckligt och görs det tillräckligt snabbt, inte bara här utan även över resten av världen?

Bild: Professor Oren Lyons

Bild: fr.v Tord Andersson, Gabriella Blomgren mp-representant och Göran Gennvi

Vad är ett passivhus?

Måste också tala om för er att vi på Rosengrens Skafferi har flyttat från både Karlslund och Wadköping, nu finns vi på Engelbrektsgratan 16 (inne på samma gård som antikaffären "Bobinen") i större och bättre lokaler.

Men våra örter kommer fortfarande från Karlslund. Vill ni veta mer om oss gå in på vår hemsida: www.rosengrensskafferi.se

TEXT: MARGARETA ROSENGREN
BILDER: ANDERS LAMPINEN

Här nedan är några bilder från den nya butiken i centrala Örebro

I ett utav projekten som pågår i Sverige:

max effektbehov 12 W/m²/år vid dimensionerande utetemperatur, motsvarande energiåtgång 15 kWh/m²/år, detta gäller för 20 graders inomhustemperatur för huset på 170 m².

dubbelt så mycket isolering i väggarna jämfört med svensk byggstandard
extra isolerad bottenplatta

extra isolerat tak

den utgående luften värmer upp den inkommande

mycket energisnåla fönster, u-värde 0,84

huset värms upp av de som bor där, av lågenergilampor, ugn, spis, torktumlare, datorer mm

varmvatten värms med fjärrvärme, för extra värmeförsel finns fjärrvärmebaserat vattenbatteri, värmen sprids via till-luftkanalerna

Passivhusprincipen

Målsättningen med passivhus är att er hålla byggnader med hög komfort och bra inomhusmiljö till en låg energianvändning. Passivhus definieras som en byggnad för vilken termisk komfort kan uppnås genom temperering av den mängd tilluft som krävs för tillräcklig luftkvalitet – utan att använda återcirkulation av luft. För att åstadkomma passivhus krävs inga nya tekniker eller material.

Centralt för konceptet är att minimera värmeförlusterna genom klimatskalet och genom ventilationen. Detta innebär ett mycket välisolerat och lufttätt klimatskal och mekanisk ventilation med effektiv värmeåtervinning. Kostnader för ett separat värmedistributionssystem kan då sparas in och istället användas till att energi-besparande åtgärder.

För att uppfylla passivhusprincipen finns funktionskrav som ger beställaren vägledning. Det mest centrala kravet är att effektbehovet för uppvärmning skall vara max 10-12 W/m²(boarea). Med detta låga effektbehov kan nämligen den normala luftmängden användas för distribution av värmen.

För att i efterhand kunna verifiera byggnadens energitekniska egenskaper ska energianvändningen på månadsbasis kunna avläsas för hushållsel och värmeenergi var för sig. olym till varmvattenberedning och antal boende noteras.

Byggnaden skall ha fönster med ett verifierat U-värde på högst 0,9 W/(m²K), mätt av ackrediterat provningslaboratorium enligt standard SS-EN ISO 12567-1 för ett representativt fönster exempelvis 12x12 M dvs inklusive karm, båge och glas. För övriga storlekar på glaspartier kan beräkningar göras enligt SS-EN ISO 10077-1. Byggnadens genomsnittliga U-värde för fönster och glaspartier skall vara högst 0,9 W/(m²K).

SVENSK BYGGNADSVÅRD

Kontrollera fönstren ofta så blir ingreppen mindre

ur tidskriften Byggnadskultur.

Underhåll och renovering av fönster är ett återkommande moment som bör ingå i en underhållsplan. Här finns mycket pengar att tjäna för den som vill göra arbetet själv. Cecilia Hassel beskriver hur man kan gå till väga.

För fastighetsägaren är underhåll och renovering av fönster ett återkommande moment som bör ingå i en underhållsplan. Om man kontrollerar fönstren ofta kan man vidta åtgärder på ett tidigt stadium. Ingreppen behöver då inte bli så omfattande och ekonomin blir mindre ansträngd.

Även om du själv inte utför arbetet skulle jag rekommendera att du ändå tar dig an ett par bågar för att få mer kännedom, vilket gör dig säkrare i beställarrollen. Ett alternativ är att gå en kortare kurs om en eller två dagar, där en erfaren fönsterrenoverare förmedlar sin mångåriga kunskap. Det kan vara en god investering och du får en relevant arbetsgång med dig i bagaget.

Innan du anlitar ett företag ska du vara nog med att ta referenser, gärna ringa upp tidigare kunder och titta på utförda arbeten på plats. Företaget ska även kunna presentera en arbetsgång med specifikation över materialval och målerisystem.

Pengar att tjäna

Finns tid, tålmod och lust är det optimala dock att utföra arbetet själv. Här finns stora pengar att tjäna för en ägare av en mindre fastighet eller lägenhet. Dessutom är det ett lärande och du får kvalitetskontroll över hela processen. Bli inte avskräckt av lokala defekta trädelar och låt dig inte invaggas i tron att fönstren måste bytas ut. Mycket går att laga med enkla handverktyg.

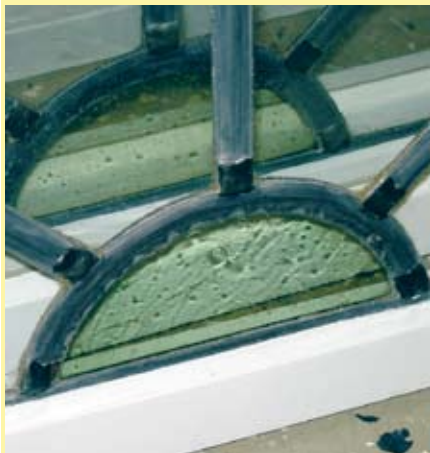

Bild: Lunettfönster, halvrunt, vackert spröjsat, även kallat halvmånefönster.

Intresserad av byggnadsvård?

Vill du veta mer om fönsterrenovering, och äldre fönsters värmeisolering?

På Svenska byggnadsvårdsföreningen webb finns en artikeldatabas med över 400 artiklar om byggnadsvård.

Gå in på:
www.byggnadsvard.se

Ovan: Gammal finkracklerad linoljafärg med karaktäristiskt mönster.
Till höger: Igensatt profil av tjocka lager lkydfärg.

Lämpliga verktyg för trälagningar: från vänster japansk ryggsåg, 40 mm stämjärn, träklubba, vinkelhake, stöthyvel, strykmått, skjutmått, japansk kombisåg (kap och klyvfunktion) samt 0,5 mm stiftpenna.

fortsättning på nästa sida

En yrkesverksam fönsterhantverkare tar 7 000 - 9 000 kr plus moms för ett tvåluftsfönster med kopplade båggar med sex rutor inklusive karm från 1920-talet. Då ingår en grundlig renovering med demontering av glas och beslag samt ytbehandling hela vägen. Kostnader för besiktning, resor, komplettering av glas och trälagningar tillkommer.

Var börjar jag?

De frågor jag fått under mina år som lärare i ämnet fönsterrenovering har främst handlat om vilken nivå renoveringen skall ligga på. Var börjar jag? Måste glaset alltid demonteras och varför spricker det så lätt vid demontering? Hur mycket färg skall tas bort? Vilken färgtyp och kittkvalitet är lämpligast? Hur får jag tag på gammalt glas?

Jag börjar alltid med att angripa de båggar som är i sämst kondition. Det är oftast bågarna på sydsidan längst ned. På det sättet får jag en positiv arbetsgång och renoveringsresan blir mentalt lättare. Jag står nästan aldrig på plats och jobbar utan häktar av bågarna. Tänk ergonomiskt med en bra arbetshöjd och stadiga bockar!

Är mindre än ca 20 procent av kittet krackelerat och släppt från falsen är det inte nödvändigt att demontera allt kitt och glas. Laga kittet lokalt, men glöm inte att impregnera det nya kittets alla kontaktytor med kokt linolja. Jobba inte vått i vått utan låt oljan härda innan nytt kitt appliceras.

Kittlampa kan hyras

Är kittet krackelerat i större utsträckning bör det demonteras, liksom glaset. Har du tillgång till en kittlampa vars IR-element värmer oljan i kittet som därigenom mjukgörs underlättas arbetet avsevärt. Glaset spräckfrekvens blir mycket låg. Kittlampan, specifikt framtagen för demontering av fönsterkitt, har flera fördelar. Genom sin elliptiska reflektor

blir värmeprojiceringen koncentrerad på kittet och bågträet belyses inte i samma utsträckning som med en speedheater. Lampan står stadigt på glaset och belyser en längre sträcka än värmepistolen, vilket påskyndar arbetet. Dessutom får du båda händerna fria och kan arbeta med andra moment medan lampan jobbar.

Bild: Demontering av kitt och glas med hjälp av kittlampa

Kittlampan går att hyra hos byggnadsvårdscentra, vissa läns museer och större måleributiker. Är ni flera i bekantskapskretsen som skall renovera fönster kan det löna sig att köpa in en för kollektivt bruk. Lampan har ett högt andrahandsvärde.

En billigare variant av IR-lampan är den så kallade "Speedheatern", främst framtagen för färgborttagning. Den har två element och belyser ett bredare fält, men kan även fungera som kittlampa. Vid bruk av varmluftspistol får man vara betydligt försiktigare, eftersom den avger högre temperaturer än kittlampan.

Glaset slår sig av värmen och spänningar uppstår vid fönsterstiften, där glaset lätt spricker. Maska av glaset med tjocka blöta trasor eller med tunn masonit klädd med aluminiumfolie. Använd helst en pistol med steglös inställning och ett munstycke med smal öppning

och läpp. Vissa moderna kittkvaliteter svarar inte på värme. Då är det mekanisk borttagning som gäller.

Glas - begagnat eller nytt

Glaset är den del av fönstret som är mest kostsamt att ersätta. Det finns en marknad för begagnat äldre fönsterglas av typerna valsat/maskindraget och munblåst. Dessa finns hos byggnadsvårdsdepåer och glasmästare runt om i landet. Prisbilderna kan variera kraftigt. Ett nyproducerat hybridglas på 3 mm, som kan liknas vid ett melanting av valsat och blåst glas kan bli en god kompromiss när gammalt glas inte går att få tag på.

Profilerna ger karaktär

Snickeriprofiler och beslag som är igensatta av tjocka färglager tycker jag ska friläggas. De ger fönstret karaktär. Efter att ha demonterat glaset kan arbetet med friläggandet påbörjas med hjälp av varmluftspistol. Lämpliga profiler filas fram på en trekantskrapa eller på gamla bitar av bandsågsblad. Beslagen kan läggas i koncentrerad mineralsåpa i ett par dygn så löses färgen upp.

Bild: Exempel på olika profilerkarpor. Från vänster hårdmetallskrapa med färdig profil, modifierad trekantskrapa och tillfilat bandsågsblad

Det räcker att torrskrapa tunna,

finkrackelerade linoljefärgsbemålade bågar och karmar. Jag föredrar att arbeta med rena linoljefärger och rent linoljekitt vid renovering av fönster. Det är viktigt att följa fabrikantens rekommendationer och kom ihåg att måla tunt. Linoljekitt- och färg harmonierar, andas, är tidstypiskt och jag vet att det blir lättare att åtgärda i framtiden.

Både plast- och alkydbaserade system kan hålla längre men bygger mer i volym och kräver större framtida skrapinsatser. Skrapmomentet är det som är mest tidskrävande och kanske minst lustfyllt. Och glöm inte att färg och kittrester ska till miljöstation!

Cecilia Hassel är programsamordnare och snickare på Skansen Byggnadsvård och ledamot i Svenska byggnadsvårdsföreningens styrelse

Bild: Efter applicering av linoljekitt skärs falsen ren med kittkniv. I detta fall en modifierad gammal bordskniv.

Läs mer på: www.byggnadsvard.se

Byta dörr ger fasaden ett lyft!

Inte bara ett lyft för fasaden utan det kan även vara en energibesparing, då nyare dörrar är bättre isolerade.

Bygger du nytt är dörrhålet i väggen frilagt och kan mätas direkt eller via ritningen. Om du bygger om kan det vara svårare att få fram rätt mått, då det fria öppningsmättet är inbyggt av såväl foder och lister. Börja därför med att ta bort dessa, förslagsvis på insidan av dörren, för att få reda på det rätta öppningsmättet. Dörrens karmyttermått bör vara 20 - 30 mm mindre än väggens dörrhål.

En dörrkarm har i regel ett yttermått som är ca 15 mm mindre än det hål karmen ska monteras i. Normalt fäster du karmen i sidorna

med tre eller fyra fästpunkter på varje sida. Det finns olika fästdon - en av de bästa är den justerbara karmskruven, då är det möjligt att i efterhand justera karmens läge, så att dörrbladet passar in i karmen.

Karmen fixerar du med hjälp av träkilar eller träklotsar. Ta bort dessa när karmen är fastskruvad. I samband med montering behöver du ett långt vattenpass.

Utrymmet mellan karm och vägg måste tätas noga. En vanlig orsak till drag, deformationer och röta är otillräcklig eller olämplig tätning mellan karm och vägg. Se till att fukt kan avvisas och avgå. Ett sätt är att grundmåla karmens ytter-sidor före monteringen som ett fuktskydd.

Ett material som ofta används idag är polyuretanskum, som sprutas in i springan mellan karm och vägg. Efter en kort stund sväller materialet så att utrymmet fylls ut och blir tätt. Utvändigt kan springan sedan täckas med foderbräder.

Visst blev det väl ett klart bättre resultat. Nya dörren är på plats, bättre isolering och med ett nytt säkerhetslås från Assa. Den gamla dörren hade ingen som helst isolering och 2 stora nyckelhål som gjorde hallen väldigt kall om vintern.

Energiförbrukning TV-apparater Test.

Pressmeddelande från Energimyndigheten:

Det är stora skillnader i energiförbrukning mellan nya tv-apparater med likvärdig bild- kvalitet. Det visar ett test av fem tv-apparater med inbyggda digital-tv-mottagare, som Energimyndighetens Testlab utfört.

Testet visar en skillnad i energiförbrukning på mer än 60 procent mellan de olika tv-apparaterna, trots att de har likvärdig bildkvalitet. Den största skillnaden i energiförbrukning finns mellan plasma och LCD, där LCD-tv:n drar mindre än plasma. Skillnaden kvarstår även om man tar hänsyn till att de testade plasmamodellerna var 42 tum medan LCD var 40 tum.

Som mest skiljer energikostnaden mellan de testade apparaterna 242 kronor per år. Det är baserat på uppmätt energiförbrukning och ett elpris på 1,25 kr per kilowattimme, samt att tv:n används fem timmar per dag och där emellan står i standby.

Energimyndighetens mätningar i 400 hushåll har visat att tv:n i snitt är på fem timmar per dag, vilket bland annat beror på att familjemedlemmarna tittar på tv vid olika tider. Sony

-Energikostnaden kan mer än tredubblas när du byter ut din gamla 28 tums bildrörs-tv till en ny 42 tums plasma. Det är nog många som köper ny tv utan att tänka på detta, säger Mikael Holst projektledare för tv-testet vid Energimyndighetens Testlab.

Standbyförbrukningen för tv-apparaterna i testet varierar från 0,5 till 2,2 W. Det finns ingen koppling mellan förbrukningen i standby och då tv:n är på. Värt att notera är att alla tv-apparaterna saknar avstängningsknapp.

Just nu finns det ett EU-förslag på högsta tillåtna standbyförbrukning på max 0,5 watt för tv-apparater. Det är bara en av de testade tv-apparaterna som idag skulle klara den nivån om förslaget genomförs.

-Testet visar att nu är det dags att synliggöra energiförbrukningen för konsumenterna. Det finns idag en frivillig energimärkning som baseras på tillverkarnas uppgifter. Det är ett bra initiativ, men märkningen finns bara i några butiker.

En tydlig energimärkning på alla tv-apparater liknande den som finns på

4 för bilden vid hög upplösning.

Alla fem modeller ska klara digitala tv-sändningar via marknätet, därutöver kan två även ta emot kabelsändningar och en satellit-tv. Innan köp är det viktigt att du som konsument kontrollerar med säljaren vilken typ av sändningar och vilka digital-tv-operatörer som den inbyggda digital-tv-mottagaren är avsedd för.

De testade tv-apparaterna marknadsförs som att de klarar sändningar i HD, men det gäller bara skärmen och inte de inbyggda digital-tv-mottagarna.

Testet är ett samarbete mellan Konsumentverket och Energimyndigheten. Energikostnaden per år baserad på den energiförbrukning som mätts upp vid testet och på att tv:n används fem timmar per dag och där emellan står i standby. Elkostnaden i exemplet är 1,25 kr/kWh.

Bli energismart

Energimyndigheten, Boverket, Naturvårdsverket och Konsumentverket startade våren 2007 den landsomfattande kampanjen "Bli energismart!"

Kampanjen är en satsning på kunskapsspridning om energieffektivisering och myndigheterna gör den på uppdrag av regeringen. Syftet är att allt fler medborgare ska få upp ögonen för möjligheten att vidta energismarta åtgärder. Vem vill betala för energi som man inte behöver? Det handlar om allt från lämpliga uppvärmningssystem för villor till vardagliga råd och tips som inte kräver investeringar för att bli ekonomiskt lönsamma.

Här hittar du mer: www.blienergismart.se/index2.php

drar minst, med 315 kilowattimmar per år, men de övriga LCD- modellerna ligger bara strax över. Plasmav-tv:n från LG förbrukar mest med 509 och Philips 486 kilowattimmar per år.

och användbarhet. Samtliga fem modeller får godkänt, men inte mycket mer när det gäller bild- och ljud. Det är bara LCD-tv:n från Samsung som når upp till det näst högsta betyget

Ljus framtid för värmebehandlat virke!

Värmebehandling av virke är ursprungligen en japansk teknik som vidareutvecklades i Finland, där har vidare forskning av produkten pågått i 15 år. Men metoden har även svenska traditioner, förr i tiden eldade man gärdsgårdsstörarna innan man slog ner dem i backen, en beprövad metod för att stolpen ska stå emot röta.

Den finska utvecklingen gäller främst gran och furu för storskalig produktion. I Finland kallar man värmebehandlat virke för Thermowood. Det finns flera projekt i Sverige med värmebehandlat virke, bland annat i Värmland. Där har man satsat på småskalig produktion och då främst på björk men även andra lövträslag. I Värmland tror man på en hög potential för produkterna och högt förädlingsvärde i dessa träslag.

Värmebehandlingen av virke innebär att man endast använder värme och vattenånga för att utlösa den kemiska process som förvandlar virkets egenskaper. Effekterna som uppnås är att virket blir okänsligt för rötbakterier ovan jord och i vatten. Andra egenskaper som virket får är att dess rörlighet till följd av temperatur och fukt minskas avsevärt.

Tåligheten mot ljus och väderpåverkan är i stort densamma som för teak och mahogny. Genom värmebehandlingen påverkas materialet så det blir hårdare och något sprödare. Vid bearbetning dammar träet något mer än obehandlat, varför man måste sörja för god dammutsugning. Efter värmebehandling har träet en större surhetsgrad än obehandlat virke som medför att man bör använda rostfria material i kombination men träet.

Det rekommenderas oljor eller lasyrer med pigment och UV-skydd för att hindra grånad.

Vid värmebehandlingen sker även en genomgående mörkfärgning av virket och genom att studera olika

träslags färgreaktioner och styra processen kan virkets färg "bestämmas". Virkets motstånd mot biologisk nedbrytning ökar genom värmebehandling eftersom vissa kolhydrater som finns i veden förändras och blir mindre attraktiva för röt- och mögelsvampar. En nackdel med värmebehandling är att virkets hållfasthet minskar genom termisk nedbrytning av cellulosa och hemicellulosa.

Värmebehandling av trävirke är en process där virket värms upp till temperaturer mellan 160° till över 200° grader. Värmebehandlingen måste ske i en syrefri miljö eftersom virket annars börjar brinna. Vid behandlingen sker processer som förändrar träets egenskaper.

Träets hygroskopicitet (Hygroskopicitet = ett ämnes egenskap att ta upp fuktighet från den omgivande luften) minskar vilket resulterar i att de fuktbetingade svällnings och krympningsrörelserna i träet minskar. Detta gör virket mera dimensionsstabil.

För värmebehandlat trä finns ännu inga officiella klassificerings eller certifieringsystem, men det produceras för i princip två olika användningsområden, nämligen inomhus respektive utomhus ovan mark.

Vid användning inomhus är beständighetsaspekten av mindre betydelse, medan ökad dimensionsstabilitet och vacker färg sätts i förgrunden. För utomhusbruk är det den ökade beständigheten som är av primärt intresse och att använda sig av som alternativ till impregnering, här finns fördelar både ekonomiskt och för miljön.

NTR används som märkning av traditionellt impregnerat virke, vidare finns klassificeringar med bokstavs märkning ihop med NTR

Vid traditionell impregnering av virke används så starka gifter, att det är förbjudet att till exempel elda upp en liten bräddbit som är impregnerad. Allt spill och gammalt impregnerat virke måste tas om hand som miljöfarligt avfall.

ODLINGSZONER I SVERIGE

Enligt Riksförbundet Svensk Trädgårds zonkarta är Sverige indelat i åtta odlingszoner. Zon I finns i landets mildaste delar och zon VIII i de kärvaste regionerna. Ju högre zonal som angivs på en växt, desto hårdigare anses den alltså vara.

en hygglig uppfattning om odlingsförutsättningarna.

Riksförbundet Svensk Trädgårds zonkarta gäller endast för vedartade växter och inte för perenner. Ett rejält snötäcke hjälper växterna att övervintra bra, men helst ska det inte kom-

Växter i din trädgård, som lockar nyttiga insekter:

Aster, honungsfacelia, blåklint, koriander, fänkål (i blom), kungsmynta, färgkulla, morot (i blom), Gullris och stjärnflocka.

Värna om det gamla i din trädgård.

I en gammal trädgård kan det finnas värdefulla äldre växter. Om du flyttar in som ny husägare, vänta en växtsäsong och se vad som kommer upp innan du gör några förändringar.

Äldre växter – dyrbara gener

En aspekt av biologisk mångfald är den odlade mångfalden. Vårt land har ett ansvar att samla in, dokumentera och bevara gamla odlingsvärda trädgårdsväxter. De kan bli ett tillskott till dagens och framtidens odling och växtförädling. Med "gamla" växter avses i de flesta fall sådana som funnits i odling före 1940. Hemträdgårdar är en sådan miljö där dessa växter återfinns, ofta med hjälp av trädgårdsägaren själv.

Det är inte självklart att de "högsta" zonerna alltid finns i norra Sverige. Hav och stora sjöar har en temperaturutjämnande inverkan, och klimatet brukar bli mildare i stora vattens närhet. Höjden över havet påverkar också och vegetationsperioden förkortas ju högre upp man kommer.

Området strax söder om Vättern har zon V, vilket det också är bland annat längs norrlandskusten. Allra närmast Vättern är det zon II, vilket syns på de mer detaljerade länskartorna.

I praktiken varierar klimatet mycket inom en odlingszon, och som trädgårdsägare kan man dessutom påverka en hel del själv. Zonkartan är ändå en bra vägledning som kan ge

ma förrän marken frusit till lite grann.

Till och med under ett ganska tunt snölager är det bara några få minusgrader trots en mycket lägre yttre temperatur. Även om partier i grenverket fryser klarar sig i regel rötterna och de grenar som täckts av snö. För perennernas del har snön stor betydelse. Till skillnad från träd och buskar vissnar de ner helt och övervintrar endast med knoppar under jord eller precis i markytan. Därför klarar de sig många gånger bättre i mellersta och norra Sverige än i mildare delar där barfrost ofta förekommer.

Källa och Länk till Zonkartan: http://www.tradgard.org/svensk_tradgard/zonkartan.html

Behöver jag bygglov?

Behöver jag göra en bygganmälan?

Lagar, förordningar och byggregler hittar du här: www.lagrummet.se och www.boverket.se. Är du osäker på vad som gäller, så kan du kontakta byggnadsnämnden i din kommun.

Tillstånd att bygga, riva eller göra vissa markåtgärder lämnas av kommunens byggnadsnämnd i form av bygglov, rivningslov eller marklov. Loven upphör att gälla om åtgärden inte har påbörjats inom 2 år och avslutats inom 5 år från dagen för beslutet om lov.

Bygglov

Bygglov behövs för att bygga nytt, bygga till eller för att ändra en byggnad så att någon bostad eller lokal tillkommer. Det krävs även bygglov för att använda en byggnad för ett nytt ändamål, om förändringen är väsentlig. För ekonomibygnader för jordbruk, skogsbruk eller därmed jämförlig näring inom område som inte omfattas av detaljplan, behövs bygglov om man ska använda byggnaden för ett väsentligt annat ändamål. För att anordna eller väsentligt ändra vissa anläggningar krävs också bygglov. Det kan behövas bygglov för att ändra en byggnads yttre utseende väsentligt.

Rivningslov

Rivningslov krävs för att riva byggnader

inom område med detaljplan eller i vissa fall med områdesbestämmelser. Rivningen kan omfatta hela byggnaden eller delar av den. Rivningsanmälan krävs för de flesta rivningsarbeten.

Marklov

Marklov behövs för schaktning eller fyllning för att avsevärt ändra markens höjdläge inom område med detaljplan. Det kan även behövas marklov för trädfällning eller skogsplantering i ett sådant område. Motsvarande krav kan gälla inom område med områdesbestämmelser.

Tidsbegränsat bygglov

Ett tidsbegränsat bygglov kan ges för en åtgärd som uppfyller något eller några men inte alla kraven för ett bygglov, om sökanden har begärt det. Det får ges för högst 5 år. Tidsbegränsat bygglov kan förlängas med högst 5 år i taget. Den sammanlagda tiden får överstiga 10 år endast om bygglovet ska användas för ändamål av säsongskaraktär.

Förhandsbesked

Förhandsbesked innebär att byggnadsnämnden prövar om man får bygga på den tilltänkta platsen. Syftet är att byggherren ska kunna få ett första besked för att kunna fortsätta sin planering för bygget. Byggnadsnämnden är bunden av sitt ställningstagande om ansökan om bygglov lämnas in inom 2 år

Bygga nytt

För att få uppföra en byggnad krävs i allmänhet bygglov. I allmänt språkbruk är byggnad en varaktig konstruktion av tak och väggar som står på marken och är så stor att människor kan uppehålla sig i den. I tillämpningen av bygglagstiftningen har begreppet dock fått en något vidare innebörd. Ett villabygge med rest stomme, transformatorbyggnad, stort varmlufts tält, carport och husbåt har till exempel ansetts som byggnad vid bygglovsprövning

Bygga till

Tillbyggnad kräver också bygglov. Hit räknas allt som ökar en byggnads volym, oavsett i vilken riktning detta sker. Gräva ut och göra en källare är därmed bygglovspliktigt, liksom att bygga in en balkong.

Ändra en byggnads användning

Att använda en byggnad för ett nytt ändamål kräver bygglov, även om förändringen inte medför några byggnads tekniska åtgärder. Förändringen måste emellertid vara väsentlig, till exempel från garage till lager, från bostad till kontor, från fabrik till butik och från ladugård till verkstad. Bygglov krävs även om det bara är en del av byggnaden som får ändrad användning.

Jag vill börja den så kallade Roliga Sidan, med att be er alla om ursäkt för några av de införda historierna i förra numret. Historierna kopierades in utan ordentlig korrekturläsning, detta är inget försvar men ändå en förklaring, ett lågvattenmärke passerades och skall inte upprepas.

REDAKTÖR ANDERS LAMPINEN

Nitisk Tullmyndighet!

Här förleden stoppade en nitisk tulltjänsteman en personbil som ville in i landet. Det var 5 stycken svenskar som kom åkande i en Audi Quattro.

- Vad är det nu då? Varför släpper du inte förbi oss, frågade föraren.
- Nej, nej, nej, det går inte! sade tulltjänstemannen medan han lutade sig in i bilen och räknade på fingrarna. En, två, tre, fyra, Ni är fem stycken. Det är en för mycket förstår ni väl?
- Vadå? sa föraren. En för mycket?
- Ja, Quattro, fortsatte tullaren, det vet ni väl att det betyder fyra! Ni får bara vara fyra i den här bilen om ni vill in i landet.
- Men, snälla sa föraren. Det förstår du väl att bilens modell bara heter så? Det har ingenting med antalet passagerare att göra.
- Jo, sa tullaren. Quattro betyder fyra och ni är fem. En måste kliva ur.

Svenskarna i bilen blev mer och mer irriterade över den nitiske och oförstående tjänstemannen vid den här Tull myndigheten. Ordväxlingen blev mer och mer högljudd men eftersom det inte gav någonting, bad föraren att få tala med tullarens chef. Eftersom nu inte denne tjänsteman verkade riktigt klok måste väl åtminstone chefen vara det.....

- Nä, det går inte, sade tullaren och skakade på huvudet. Han är inte tillgänglig.
- När blir han det då?
- Så snart han har pratat klart med två danskar i en Fiat Uno.

Mejl från hotellrummet

Ett medelålders par från norra USA längtade en kall vinter till värmen och bestämde sig för att åka ner till Florida och bo på hotellet där de tillbringade bröllopsnatten 20 år tidigare. Mannen hade längre ledighet och åkte ner en dag i förväg. När han checkade in upptäckte han att hotellrummet hade dator och beslutade skicka ett mejl till hustrun. Han missade dock en bokstav i namnet.

Mejlet hamnade hos en prästänka i Houston, som just hade kommit hem från makens begravning och skulle kolla om det hade kommit e-post med kondoleanser från släkt och vänner.

Sonen fann henne avsvimmad vid datorn och läste på skärmen:

Till: Min älskade hustru

Rubrik: Jag har kommit fram

Jag vet att du är förvånad att höra ifrån mig. De har datorer här numera, och man tillåts skicka mejl till sina nära och kära. Jag har just checkat in. Allt är förberett för din ankomst i morgon. Jag ser fram emot att träffa dig då. Hoppas din resa blir lika problemfri som min.

PS: Det är verkligen hett här nere.

MEDLEMSFÖRMÅNER

Advokathjälp. 1/2 timmes fri rådgivning per kvartal. Förmedlas genom kansliet.

Brandsläckare/brandskyddsutrustning. Anglo Nordic. Tel 0150-76000.
Se deras hemsida: www.anglonordicshop.se. Vid köp uppge medlemskap i Egnahemsägarna och eventuellt medlemsnummer.

eventkock.se Kockknivar och köksredskap till marknadens vassaste priser hittar du hos oss. Utrusta ditt kök. 10 % rabatt exklusivt för Egnahemsägare. Ange rabatt kod EGNAHEM i butiken. Fredrik hos eventkock når du på fredrik @eventkock.se eller mobiltelefon 0736-32 07 77

Insplanet Försäkringstjänst ring Egnahemsägarnas kundtjänst med Insplanets rådgivare på 08-562 778 00. Helt utan kostnader eller förpliktelser. Mer info: www.egnahemsagarna.se

Fuchs Juridiska Byrå har ingått centralt avtal med Egnahemsägarnas Riksförbund, vilket innebär att medlemmarna erbjuds rabatt på juridisk hjälp. Tjänsten förmedlas via kansliet 019-24 65 20.

Larm och teknik produkter. Secronic. www.secronic.com. Tel 070-681 41 46

RAMIRENT. Uthyrning av byggmaskiner och materiel, www.ramirent.se eller ring kansliet, 019-24 65 20. Uppge avtal AVT 1620 och visa medlemskort

Solfångare. Miljö-Konsult AB. Söderbymalmsvägen 6 A, 136 45 Haninge. Tel 08-745 22 00
Hemsida: www.miljo-konsult.com

Storuman Energi. Gäller från och med 1 mars 2007. Se www.storumanenergi.se eller ring kansliet 019-24 65 20

Tankrengöring och besiktning. Ragnsells 10 %. Tel 020-21 20 21

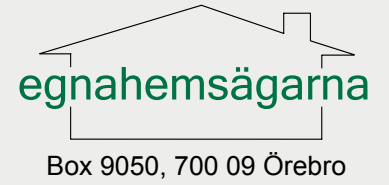
Teknisk rådgivning och hjälp. Fri teknisk rådgivning och förmånlig teknisk hjälp. Kontakta kansliet. Tel 019-24 65 20

Villaolja. Minst 150:- rabatt per kubikmeter hos Statoil 020-32 03 20. Avtalsnr. 1002574364

Villaolja. Vågbyrtaren Olje AB. Ring 0480-299 92 eller 0706-87 77 96 för prisuppgift.

Värmepumpar. Thermia. För mer information, kontakta kansliet 019-24 65 20

B

Ompackning av medlemstidningen för distribution till er medlemmar och lokalföreningar.

